

Mo. 1526–1568

Három részre szakadás, várháborúk

?

11.B | 2026. szept. 4.

*Sz. J. – Erhard Schön
(1491–1542) hiteles-
nek tekintett fametszete*

elvesztegetett
évtized – ? (N. I.)

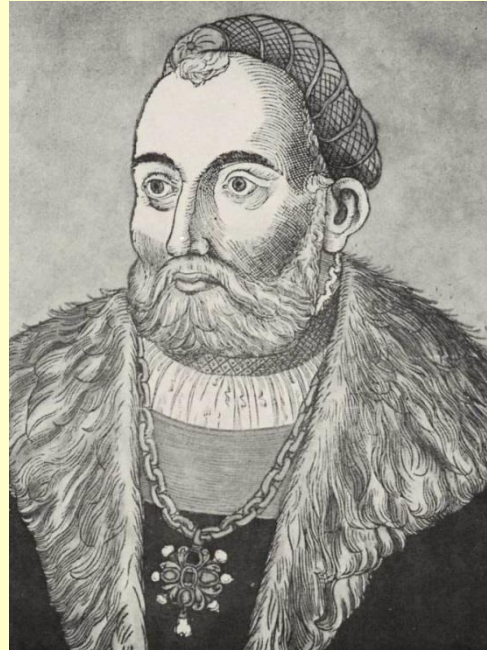
1. Kettős királyvál. – ?

a) Sz. J. (1526–40)

- jogalap – ?
- helyzete 1526-ban – ?
- hűbéreskü a töröknek

b) H. Ferdinánd (1526–1564)

- bátyja, V. Károly sp. és NR-i cs.
- jogalapjai – ?
- dunántúli nemesség
+ horvátok támogatják

H. F. – mit tudunk meg a kép feliratából?

PROXIMVS A SVMMO FERDNANDVS CAESARE CARLO
REX ROMANORVM SIC TVLIT ORA GENAS
AET SVAE XXIX
ANN M D XXXI

2. Polgárháború

- ...
- sok m. földesúr köpönyegforgató
- 1529: Bécs (épp a nevezetes „kizil elma” – ?) 1. török ostroma
Sz. J. Mohácsnál kezet csókol
Sz.-nak – ???
Ø adó, csak hűség
- 1532: török ismét Bécs ellen
V. K. 100 ezer zsoldost küld
↓
– kőszegi „közjáték”
Jurisics M. horvát kap. megvédi
formális megadás – ?
- Felső-Tiszára fektetett vonal lesz a F. és Sz. közötti határ
└ + Buda

3. Az ország három részre szakadása

– 1539: Sz. J. ∞ Jagelló Izabella

1540: megszületik János Zsigmond

– 3 héttel később Sz. J. †

H. F. támad

Fráter György, J. Zs. gyámja a törököket hívja segítségül – **következmény?**

– 1541. aug. 29.: I. Sz. csellel elfoglalja Budát főurak → török tábor,

J. Zs. fiú-e, Szent (...), Török B.

– *következmények:*

- Buda: vilájetszékhely

- csecsemő

J. Iz.

Fr. Gy.

} → Erdély (Tiszától K-re)

– 1543: Eszt., Fehérvár, **Tata, Pécs** is elesik ?

– új helyzet

- a 3 rész egyesítendő
- a függetlenség visszaszerzendő („két malomkő...” – költő és hadv. ZM)

a Kárpát-med. katonai felvonulási terület

4. Fráter György

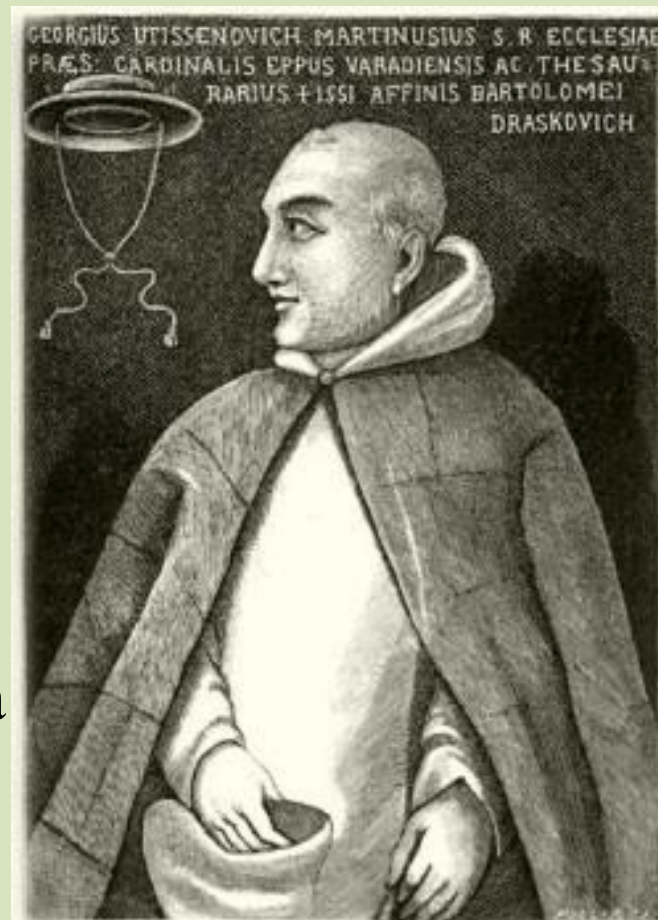
- Corvin J. apródja, majd sajóládi pálos perjel
- Sz. Jn. bizalmasa
- váradi püspök
(1551: esztergomi érsek, bíboros)
- Buda eleste → lelkiism.furd.
- 1541–51: Erdély irányítója, J. Zs. egyik gyámja
- 1551: kísérlet Erdély átadása

F. Gy. a török felé is együttműködést
színlel

F. meggyilkoltatja

(két hónapig temetetlen; szentszéki per)

*Fr. Georgius eps
varadiensis*

lofat (török) = karó
 lóf***t a s***edbe = végezd török karón

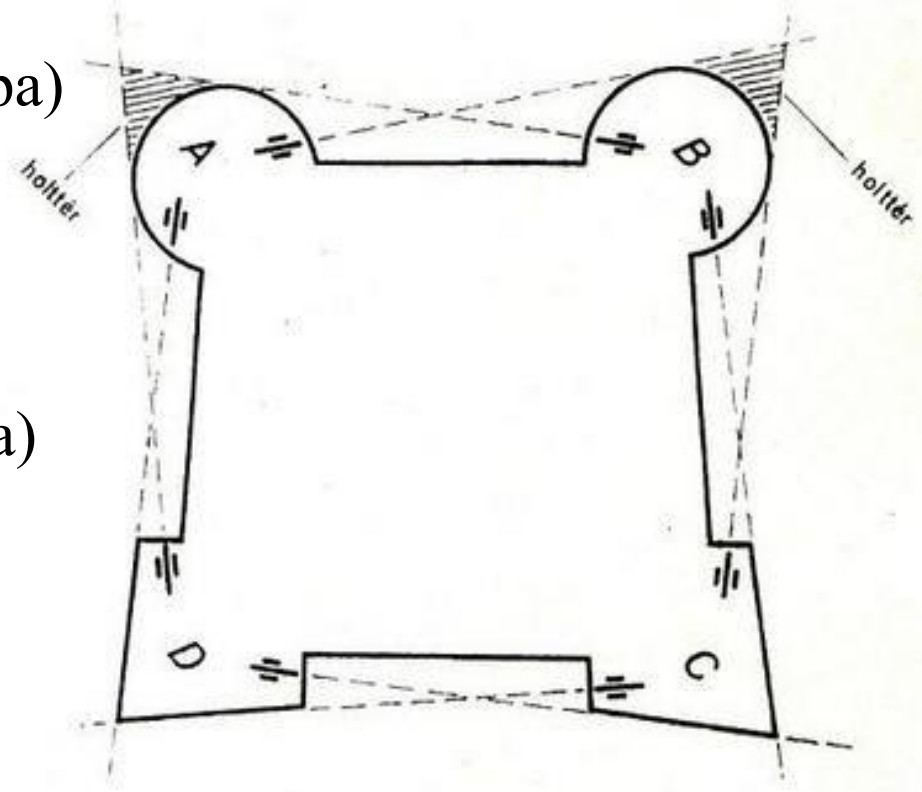
5. Várháborúk

- júl. – szept. vége
- palánkvár: ... (pl. Drégely, Pápa)
kővár
téglavár
- 16. sz. 2. fele – fülesbástya – ?
(újolasz bástya)
– TK 51/5.
- zsoldosok – idegenek → ...
– Ø pénz...
- 1552-i büntetőhadjárat
└ előzmény – ?

Ali budai pasa → Drégely (Sz. Gy. †)

→ Szolnok → Eger

Ahmed D-ről → Temesvár

Eger vára a 16. század végén – TK 47/14.
1596 – török kézre kerül (Nyáry Pál)

Erla(u)?

- 1566 – Gyula elfoglalása
 - Szigetvár elfoglalása – Zrínyi M. gr., horvát bán
 - Szulejmán † → Turbékpuszta neve
 - Várpalota: Thury György megvédi

Gyula vára

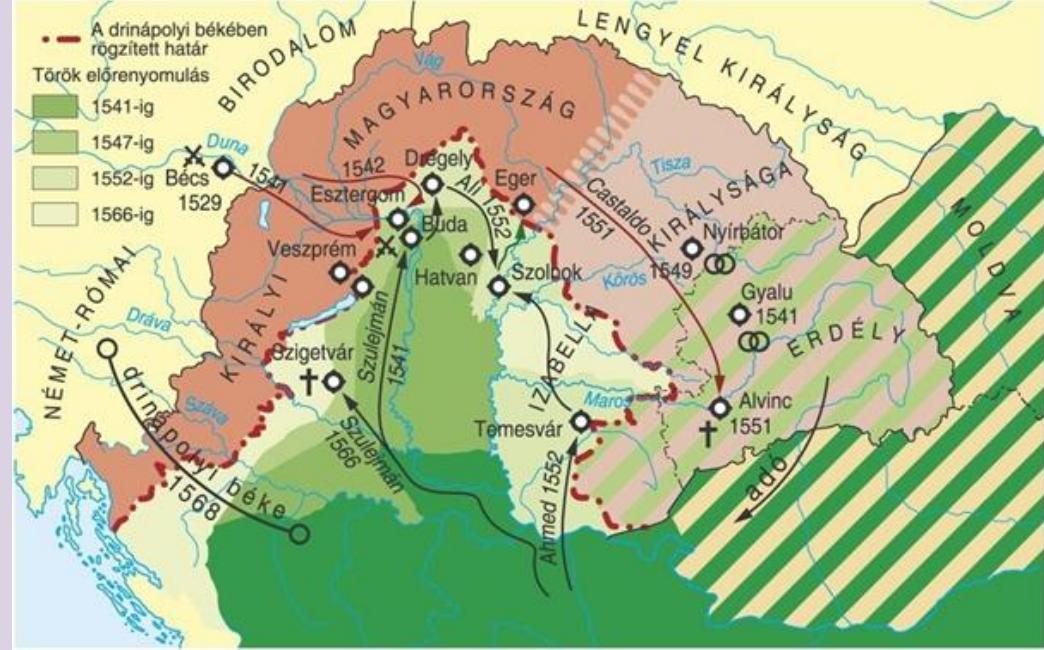
TK 47/16. – Szigetvár ostromának körülményei? emlékezete?

Dobner József: A magyar nemzet hadtörténelme.

XIII/10.sz. melléklet.

- 1568 – drinápolyi béke – ?
 ← M./II. Sz.
 status quo
 → béke 1591-ig – ?
- végvárrendszer új vonala – ?
 Adria – Balaton – É-i-khg.
- 17. sz.-i várak
 - alacsony, széles falak
 - vitézlő rend – ?!
 - portya, bajvívás

Szigetvár vára (jelen formája: 18. sz. első fele)

